

Otavas konvencijas par kājnieku mīnu aizliegšanu 10. gadadiena

Eiropas Parlamenta 2007. gada 13. decembra rezolūcija par 1997. gada Otavas Konvencijas par kājnieku mīnu lietošanas, uzglabāšanas un ražošanas aizliegumu un to iznīcināšanu 10. gadadienu

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par kājnieku mīnām un it īpaši 2005. gada 7. jūlija rezolūciju par pasauli bez mīnām¹,
 - ņemot vērā 1997. gada Otavas Konvenciju par kājnieku mīnu lietošanas, uzglabāšanas, ražošanas un tālāk nodošanas aizliegumu un to iznīcināšanu,
 - ņemot vērā 2004. gada decembrī pieņemto Nairobi rīcības plānu,
 - ņemot vērā Otavas Konvencijas dalībvalstu 8. sanākumi, kas notika 2007. gada novembrī Jordānijā, dalībvalstu 9. sanākumi, kas notiks 2008. gadā, un otro pārskatīšanas konferenci, kas notiks 2009. gadā,
 - ņemot vērā starptautisko kājnieku mīnu aizliegšanas kampaņu (*ICBL*), kas notiek 70 valstīs visā pasaulē,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1724/2001² un Padomes Regulu (EK) Nr. 1725/2001³,
 - ņemot vērā Reglamenta 103. panta 4. punktu,
- A. tā kā 2007. gada novembrī Otavas Konvencijas dalībvalstu skaits ir sasniedzis 156 valstis;
- B. tā kā gan vairāki valstu parlamenti, gan Eiropas Parlaments ir sākuši iniciatīvas, lai atbalstītu turpmākos pasākumus, kas saistīti ar kājnieku mīnu izmantošanas kontroli un to aizliegšanu;
- C. tā kā tikai dažās valstīs joprojām ražo kājnieku mīnas (KM) un tirdzniecība ar KM praktiski vairs nenotiek; tā kā kopš 1999. gada Otavas konvencijas dalībvalstis ir iznīcinājušas aptuveni 41,8 miljonus KM;
- D. tā kā laika posmā no 1999. līdz 2004. gadam ir iznīcināti 4 miljoni KM un 1 miljons prettransportlīdzekļu mīnu un no KM atfērta vairāk nekā 2000 km² liela teritorija (Luksemburgas lielumā);
- E. tā kā tomēr ir aprēķināts, ka pasaulē joprojām 200 000 km² liela zemes platība (Senegālas teritorijas lielumā) ir mīnēta vai tajā atrodas nesprāgusi munīcija;

¹ OV C 157 E, 6.7.2006., 473. lpp.

² OV L 234, 1.9.2001., 1. lpp.

³ OV L 234, 1.9.2001., 6. lpp.

- F. tā kā no iepriekšminētā izriet, ka pasaulē ir vairāk nekā 90 valstis, kuru teritorijā joprojām ir kājnieku mīnas un nesprāgusi munīcija;
- G. tā kā reģistrētais cilvēku upuru skaits ir sarucis no 11 700 (2002. gadā) līdz 5751 (2006. gadā);
- H. tā kā mīnu un nesprāgušas munīcijas izraisītos sprādzienos cietušo provizoriskais neregistrētais skaits joprojām ir aptuveni 15 000–20 000 gadā;
- I. tā kā pirmo reizi iznīcināto mīnu skaits pārsniedz zemē ierakto mīnu skaitu;
- J. tā kā ir sarukusi valdības sankcionēta kājnieku mīnu izmantošana (izņēmums ir Mjanma/Birma un Krievija, kas joprojām zemē ierok jaunas mīnas) un tā kā ir samazinājies nevalstisko bruņoto dalībnieku izmantoto kājnieku mīnu vai paštaisītu spridzekļu skaits, kaut gan tos joprojām izmanto vismaz astoņās valstīs;
- K. tā kā saskaņā ar “Ženēvas aicinājuma aktu par apņemšanos stingri ievērot vispārēju kājnieku mīnu aizliegumu un sadarboties pretmīnu pasākumu veikšanā”, 2007. gada decembrī 35 bruņotie nevalstiskie dalībnieki ir apņēmušies pilnībā ievērot kājnieku mīnu izmantošanas aizliegumu;
- L. tā kā ir aprēķināts, ka 78 valstīs joprojām ir mīnu krājumi — 250 miljoni kājnieku mīnu —, un tā kā 13 valstis, kuras nav Otavas konvencijas dalībvalstis, aizvien ražo vai patur tiesības ražot kājnieku mīnas;
- M. tā kā kājnieku mīnu krājumi jāiznīcina iespējami drīzāk un to būtu vēlams veikt pirms Otavas konvencijā noteiktā četru gadu termiņa beigām;
- N. tā kā deviņām Otavas konvencijas dalībvalstīm pēc četru gadu līdzdalības minētajā konvencijā joprojām ir mīnu krājumi, kuri jāiznīcina;
- O. tā kā jāsniedz papildu atbalsts Otavas konvencijas dalībvalstīm, lai iespējami lielāku dalībvalstu skaitu mudinātu izpildīt saistības attiecībā uz visu mīnu iznīcināšanu 10 gadu laikā pēc pievienošanās Otavas konvencijai;
- P. tā kā kopš pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu sākuma starptautiskā sabiedrība ir piešķīrusi vairāk nekā USD 3,4 miljardus rīcības programmām ar mīnām saistītu problēmu risināšanai, t. i., atmīnēšanai un palīdzībai mīnu sprādzienos cietušajiem, un tā kā Eiropas Savienība ir iztērējusi gandrīz EUR 335 miljonus;
- Q. tā kā tomēr izdevumi šādām programmām visā pasaulē ir samazinājušies līdz EUR 250 miljoniem 2005. gadā un, lai gan tie ir palielinājušies līdz EUR 316 miljoniem 2006. gadā, progress kopumā ir pārāk lēns;
- R. tā kā Eiropas Savienība ir apņēmusies ilgtermiņa vadības saistības un atmīnēšanas pasākumu finansēšanu, lai panāktu vispārēju Otavas konvencijas universalizāciju un tās īstenošanu;
- S. tā kā Komisija 2007. gadā kopumā ir piešķīrusi EUR 33 miljonus atmīnēšanas pasākumu veikšanai 10 valstīs (Baltkrievijā, Bosnijā un Hercegovinā, Kambodžā, Kīprā, Etiopijā, Gvinejā-Bisavā, Jordānijā, Libānā, Senegālā un Sudānā);

- T. tā kā Stratēģijas dokumentā 2005.–2007. gadam ir uzsvērtas īpašas pretmīnu pasākumiem paredzētas budžeta pozīcijas priekšrocības, lai būtu iespējams “apmierināt steidzamas un neplānotas vajadzības”, “palielināt un stiprināt to atmīnēšanas pasākumu efektivitāti un lietderību, kurus īsteno saskaņā ar ilgtermiņa humanitārajām un sociālekonomiskajām programmām” gadījumos, kad “ar VSD (valsts stratēģijas dokumenti), NIP (nacionālās indikatīvās programmas) vai citiem atbilstīgiem instrumentiem politiski sarežģītā situācijā vai EK interešu dēļ nav iespējams juridiski atbalstīt ar atmīnēšanu saistītus pasākumus”, un atbalstīt nevalstiskas organizācijas;
- U. tā kā tomēr 2006. gada beigās, pamatojoties uz Stabilitātes instrumentu, Komisijas piedāvāto atmīnēšanas pasākumu budžeta pozīciju atcēla un tā kā šis gads ir EK atmīnēšanas pasākumu stratēģijas un programmas izstrādes beigu termiņš, savukārt programmas pilnīgu izstrādi, ietverot atmīnēšanas pasākumus valstu un reģionālās stratēģijas dokumentos, veiks EK delegācijas, ievērojot nostādnes, kuras izstrādās Komisija; turklāt tā kā tām EK partnervalstīm, kuras skar mīnu problēma, ir jāizlemj, kādu svarīguma pakāpi piešķirt pretmīnu pasākumiem vispārējā palīdzības un prioritāšu sarakstā to lūgumos Komisijai pēc finansiālas palīdzības;
- V. tā kā, lai gan Komisija apgalvo, ka tā pilnībā atbalsta Otavas konvenciju, var paust bažas, un tas jau ir darīts, par EK pretmīnu darbību finansējumu nākotnē;
- W. tā kā ir jāuzlabo palīdzības sniegšana mīnu sprādzienos cietušajiem un Otavas konvencijas 6. pantā noteiktā cietušo sociālekonomiskā iekļaušana; tā kā ir aprēķināts, ka pasaulē 450 000–500 000 cilvēku ir cietuši mīnu sprādzienos, un pieaug to cilvēku skaits, kuri gūst ievainojumus mīnu sprādzienos vai nelaimes gadījumos, kas saistīti ar nesprāgušu munīciju, un tādēļ vajadzība pēc aprūpes un rehabilitācijas arvien pieaug; tā kā trīs ceturtdaļas no reģistrētā upuru skaita ir civiliedzīvotāji un 34 % no cietušo civiliedzīvotāju skaita ir bērni;
- X. tā kā ir nepieciešams stiprināt starptautiskās humanitārās tiesības, jo tās saskaņā ar ANO Konvenciju par noteiktiem parastiem ieročiem (CCW) piemēro attiecībā uz citiem mīnu veidiem, nevis attiecībā uz kājnieku mīnām, kā arī ir jāņem vērā, ka prettransportlīdzekļu mīnas, kuras ir aprīkotas ar jutīgiem detonatoriem un pretmanipulācijas ierīcēm un kuras var aktivizēt ar cilvēku nejaušu rīcību, ir jau aizliegtas ar Otavas konvenciju, jo tās nāvējoši apdraud neaizsargātas kopienas un humānās palīdzības darbiniekus, kā arī atmīnētājus;
- Y. tā kā 29 valstīm ir palicis maz laika, lai paredzētajā termiņā līdz 2009. vai 2010. gadam izpildītu ar līgumu noteiktās atmīnēšanas saistības, un tā kā, it īpaši uzsverot, viena ES dalībvalsts pat nav spējusi uzsākt atmīnēšanas operācijas, lai gan līgumā ir noteikts, ka visas ar atmīnēšanu saistītās operācijas ir jāpabeidz līdz 2009. gadam, un ka vēl viena dalībvalsts šīs operācijas ir uzsākusī tikai 2007. gada oktobrī;
- Z. tā kā palīdzības finansēšana cietušajiem ir tikai 1 % no visa ar mīnām saistīto pasākumu finansējuma un ka sasniegtais cietušo vajadzību nodrošināšanā un tiesību ievērošanā ir uzskatāms par nepietiekamu, tā kā vismaz 13 valstīm ir steidzami vajadzīgas jaunas vai papildu izglītojošas programmas par mīnu risku,
1. mudina visas valstis parakstīt un ratificēt Otavas konvenciju, lai to universalizētu un panāktu kopējo mērķi — pasauli bez mīnām;

2. Īpaši uzsver to ASV, Krievijas, Ķīnas, Pakistānas un Indijas pievienošanās svarīgumu Otavas konvencijai;
3. mudina tās divas ES dalībvalstis, kuras vēl nav pievienojušās Otavas konvencijai vai nav pabeigušas tās ratifikāciju, to izdarīt līdz nākamajai Otavas konvencijas pārskatīšanas konferencei 2009. gadā;
4. mudina visus bruņotos nevalstiskos dalībniekus ievērot Otavas konvencijā noteikto humanitāro principu, pārtraucot ražot un izmantot kājnieku mīnas, un parakstīt Ženēvas aicinājuma "Aktu par apņemšanos";
5. aicina Padomi, ES dalībvalstis un kandidātvalstis nekavējoties sākt sagatavošanās darbus Otavas konvencijas pārskatīšanas konferencei, kas notiks 2009. gadā, un šajā nolūkā iesniegt plānoto vienoto rīcību;
6. aicina visas Otavas konvencijas dalībvalstis pilnībā un ātri izpildīt visas konvencijā noteiktās saistības;
7. mudina visas Otavas konvencijas dalībvalstis, kandidātvalstis un valstis puses pievērst pastiprinātu uzmanību iespējamai ietekmei, ko varētu radīt plaši pazīstamās Starptautiskās Sarkanā Krusta organizācijas paustais viedoklis, ka kājnieku mīna ir tāda mīna, kuru var cilvēka klātbūtne, tuvošanās vai pieskaršanās, un šāda mīna Otavas konvencijā ir noteikta par aizliegtu; atzīmē, ka tādējādi Otavas konvencijas dalībvalstīm vajadzētu aizliegt arī mīnas, kuru detonēšanai izmanto nostieptu auklu, spiedienjutīgus detonus, elektriskās ķēdes pārrāvuma detonatorus, zemspiediena detonatorus, pretmanipulācijas ierīces un līdzīgus detonatorus;
8. prasa dalībvalstīm un kandidātvalstīm nekavējoties veikt pasākumus, lai nodrošinātu pretrasporthidzekļu mīnu, ko var aktivēt cilvēka klātbūtne, tuvošanās vai pieskaršanās, iznīcināšanu saskaņā ar Otavas konvencijas noteikumiem;
9. aicina Komisiju, lai tā pilnībā apņemtos un, izmantojot visus pieejamos instrumentus, turpinātu centienus finansiāli palīdzēt kopienām un cilvēkiem, kuri cietuši no kājnieku mīnām, tostarp teritorijās, kuras pārvalda vai ietekmē bruņoti nevalstiski dalībnieki, kā arī aicina to 2008. gada sākumā Parlamentam sniegt skaidrojumu par tās rīcību šajā jomā;
10. aicina Komisiju atjaunot īpašu budžeta pozīciju attiecībā uz kājnieku mīnām, lai finansētu pasākumus, kas saistīti ar atmīnēšanu, palīdzības sniegšanu sprādzienos cietušajiem un prasību izpildi par mīnu krājumu iznīcināšanu, lai konvencijas dalībvalstis spētu izpildīt saistības, kuras nevar finansēt ar jaunajiem finanšu instrumentiem; mudina Komisiju nodrošināt pietiekamus resursus pēc 2007. gada;
11. aicina Komisiju saglabāt pietiekami daudz darbinieku, lai nodrošinātu efektīvu tās kājnieku mīnu aizlieguma politikas īstenošanu, tostarp nodrošinot, ka ar atmīnēšanu saistītus pasākumus skaidri iekļauj mīnu skarto konvencijas dalībvalstu stratēģijas dokumentos un valstu indikatīvajās programmās, un sekotu ar atmīnēšanu saistītu pasākumu pilnīgai finansēšanai ar dažādiem finanšu instrumentiem;
12. aicina Otavas konvencijas dalībvalstis, it īpaši tās, kuras ir ES dalībvalstis un konvencijas kandidātvalstis, nodrošināt, lai atmīnēšanas pasākumiem paredzētais finansējums uzlabo

valstu spējas veikt atmīnēšanu, tādējādi panākot, ka atmīnēšanas pasākumus turpina, līdz visas zināmās vai iespējamās mīnētās teritorijas ir atmīnētas;

13. mudina Padomi un Komisiju turpināt atbalstīt centienus sauszemes mīnu aizlieguma izstrādē iesaistīt bruņotos nevalstiskos dalībniekus, tomēr tas nenozīmē atbalstu bruņotiem nevalstiskiem dalībniekiem vai viņu darbību likumības atzīšanu;
14. aicina mīnu skartās valstis un starptautiskos ziedotājus piešķirt lielāku prioritāti cietušo fiziskajai un ekonomiskajai rehabilitācijai, jo viņu vajadzībām nav pievērsta pietiekama uzmanība;
15. aicina kompetentās komitejas īstenot ciešu Konvencijas par tādu noteiktu parastu ieroču lietojuma aizliegumu vai ierobežošanu, kurus var uzskatīt par pārlieku traumatīviem vai par tādiem, kuru darbība nav prognozējama uzraudzību un piedalīties ar šo konvenciju saistītās sanāksmēs, un ziņot par dalībvalstu iniciatīvām attiecībā uz kājnieku mīnām, kā arī ziņot par citiem starptautiskiem pasākumiem, kas saistīti ar šādiem ieročiem;
16. atgādina par prasību visām Otavas konvencijas dalībvalstīm nekad un nekādos apstākļos neatbalstīt, neveicināt un neierosināt nevienas puses iesaistīšanos nekādās darbībās, ko šī konvencija aizliedz tās dalībvalstīm;
17. aicina ES un tās dalībvalstis aizliegt to teritorijā aktīvām un/vai tiesību aktiem atbilstīgām finanšu iestādēm ieguldīt uzņēmumos, kas ir iesaistīti kājnieku mīnu ražošanā, krājumu veidošanā vai tālāknodešanā;
18. aicina ES, tās dalībvalstis un kandidātvalstis aizliegt to teritorijā aktīvām un/vai tiesību aktiem atbilstīgām privātām vai valsts finanšu iestādēm sniegt jebkādu tiešu vai netiešu finanšu atbalstu uzņēmumiem, kas ir iesaistīti kājnieku mīnu ražošanā, krājumu veidošanā vai tālāknodešanā; uzskata, ka šis aizliegums ir jāietver ES un valstu tiesību aktos;
19. aicina priekšsēdētāju nosūtīt šo rezolūciju Komisijai, Padomei, dalībvalstu un kandidātvalstu valdībām un parlamentiem, Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas ģenerālsekretāram, Starptautiskajai Sarkanā Krusta komitejai, Starptautiskajai Mīnu aizliegšanas kustībai, Ženēvas aicinājumam, ĀKK un ES Kopīgajai parlamentārajai asamblejai, Amerikas Savienoto Valstu, Krievijas Federācijas, Ķīnas Tautas Republikas, Pakistānas un Indijas valdībai un Otavas konvencijas dalībvalstu devītās sanāksmes un otrās pārskata konferences priekšsēdētāja amata kandidātam.